

kvens maatte føre til Ophævelse af de militære Retter. Saa længe vi havde lejede eller hvervede Tropper, var Militæretaten paa en ganske anden Maade en isoleret Institution, en Stat i Staten, om jeg saa maa sige, hvor man ikke ønskede nogen andens og langt fra nogen civil Myndigheds Indblanding, men man skulde synes, at man den Dag, den almindelige Værnepligt havde holdt sit Indtog i Militæretaten, vilde have forstaaet, at den militære Institution paa en ganske anden Maade end hidtil var smeltet sammen med Befolkningen, og dette maatte have ført til, at de Mennesker, som indrulleredes i Militæretaten, maatte være samme Retsregler, samme Retsfølgning underkastede som andre, der ikke var iførte militær Uniform. Man kan kun forstaa det paa den Maade, at Militæret ligesom har været bange for at røre ved noget af Udenomsværkerne, og det var ogsaa det, som gav sig Udtryk i, hvad det ærede Medlem (Godskesen), der talte for de Konservative, sagde, at naar man har opretholdt de særlige militære Retter, var det ganske sikkert af Hensyn til Disciplinen indenfor Hæren. Jeg tror, at det ærede Medlem har Ret i denne Betragtning, men min væsentligste Anke mod det bestaaende System, den militære Retsordning, vi i Øjeblikket lever under, er ikke den, at den er saa gammel, at den nærmest maa betegnes som en Antikvitet, men den, som det ærede Medlem (Maegaard), der talte for Partiet Venstre, pegede paa, nemlig, at den mangler den Tillid i Befolkningen, som er nødvendig, for at den kan virke efter sin Hensigt. Enhver Retsordning, som mangler Befolkningens Tillid, forekommer mig at være i allerhøjeste Grad forfejlet. Den første Betingelse for, at en Retsordning kan virke efter sin Hensigt, er, at den har Befolkningens Tillid. Hensigten med enhver Retsordning maa være den at udmaale Straffen overfor den skyldige paa en saadan Maade, at Befolkningens Retfærdssans ikke føler sig krænket, enten derved, at Samfundet ikke føler sig vederlagt gennem Straffens Udmaaling, eller omvendt derved, at Straffen synes for haard i Forhold til Forbrydelsen. Overfor de militære Retter har der den ene Gang efter den anden været fremsat Kritik — berettiget eller uberettiget, det tilkommer det ikke mig at afgøre — men Kritik har der været fremført, og den ene efter den anden Gang er den gaaet ud paa, at man syntes, at disse Domme i mange Tilfælde faldt ud til Fordel for de overordnede og i høj

Grad til Skade for de underordnede. Man har i hvert Fald forsøgt at give det Udseende af, at naar der var Tale om Udmaaling af Straf overfor den menige Mand, var man tilbøjelig til at bruge Metermaalet, medens man var tilbøjelig til at nøjes med Alenmaalet overfor Officerer og Underofficerer. Det er disse Forhold, som har gjort, at den militære Retspleje mangler den fornødne Tillid rundt omkring i Befolkningen og maaske i mange Tilfælde ogsaa indenfor Militæretaten selv. Jeg tror, at Forholdet er saaledes, at Tilliden til den militære Retspleje er af den Beskaffenhed, at man ikke tør opretholde denne Retspleje længere end højst nødvendigt. At jeg har Ret i denne Betragtning, tror jeg ogsaa bevises derigennem, at man fra Kommissionens Side møder med en enstemmig Indstilling angaaende Ophævelsen af den militære Retspleje, og derigennem, at § 1 kort og godt siger: „De militære Retter bortfalder.“ Det er ganske sikkert ikke nogen Tilfældighed i Kraft af den simple Ting, at alle politiske Partier var repræsenterede i Kommissionen, og at der var tilført den saavel juridisk som militær Sagkundskab. Alle er de endes om dette at skrive i § 1: „De militære Retter bortfalder.“ Jeg hilser for mit Vedkommende og paa mit Partis Vegne dette Lovforslag med Glæde og giver det min Tilslutning; thi det er en af de Ting, der fra vor Side særlig er blevet krævet i lang Tid, at vi skulde bort fra de militære Retter. Det er ganske sikkert, som jeg sagde før, at naar man fra Kommissionens Side saa enstemmigt kommer med dette Krav om, at de militære Retter skal bortfalde, er det ikke, fordi Institutionen er gammel og har overlevet sig selv, men fordi alle er klare over, at den fornødne Tillid til Systemet mangler. Jeg skal derfor paa mit Partis Vegne anbefale Forslaget til hurtig Behandling, saa meget mere som det forekommer mig — jeg vil gerne have Lov til at sige dette uden i øvrigt at komme ind paa Enkeltheder af Forslaget —, at naar man vedtager det Forslag, som her foreligger, saa sætter man det paa udmærket Maade, saa vidt jeg forstaaer det, i Relation til den store civile Retsplejereform, ikke alene rent teoretisk, men ogsaa ved Retsplejens praktiske Udførelse. Ud fra denne Betragtning skal jeg anbefale Forslaget uforandret til Vedtagelse. Der er ganske vist fra det ærede Medlem, der talte fra konservativ Side (Godskesen), stillet Ændringsforslag i Udsigt; men jeg forstaaer, at det